

ACTIEVE FACTOREN IN DEZE TIJD

6 juni 1958

Goedenavond vrienden.

Mag ik u erop wijzen dat wij niet alwetend of onfeilbaar zijn? Alleen eigen weten en levenshouding zijn belangrijk voor uw bewustwording. Wat wij zeggen kan u hierbij misschien een leidraad zijn. Mijn onderwerp voor vandaag zal zijn: "Actieve factoren in deze tijd".

Wanneer wij spreken over actieve factoren van deze tijd, denken wij natuurlijk in de eerste plaats aan de geestelijke stromingen. Daarnaast moeten wij toch ook wel denken aan de stoffelijke storingen en stromingen, die op het ogenblik in de wereld aanwezig zijn. Een vorige maal hebben wij gesproken over geestelijke achtergronden en waarden. Laat ons dan deze keer weer eens gaan spreken over de wereld van vandaag. Voor een werkelijke bewustwording is het zeer belangrijk, dat men zich daarin op de juiste wijze kan aanpassen. Dit laatste kan misschien worden bevorderd wanneer u leert begrijpen, wat er op de wereld gaande is.

Geestelijk. Er zijn de laatste tijd in het streven van de lichtende geest op aarde enige belangrijke wijzigingen opgetreden. Heeft men tot voor kort getracht zoveel mogelijk vrede te handhaven en vernietiging te beperken, op het ogenblik laat men elke strijd toe, mits deze niet voor geheel de wereld schadelijk is. Men laat dus de mensheid voor het ogenblik zelf haar boontjes doppen. Dit zal niet betekenen dat er onmiddellijk overal oorlogen zullen worden verklaard. Wel houdt het in, dat de verwarring op menig terrein aanmerkelijk groter wordt. Vooral verschijnselen als crisis en staking e.d. zullen aanmerkelijk toenemen over de gehele wereld.

Daarnaast hebben wij op het ogenblik te maken met een wel zeer sterke aanval van zwarte magie op deze wereld. De zwart-magiërs hebben zich als doel gesteld door te midden van vrees een schijnvrede te handhaven om zich zo onbeperkte macht te veroveren. Dit is zeker niet denkbeeldig, wanneer de mensen steeds weer zichzelf blijven zien als in tegenstelling met de gemeenschap en uiteindelijk steeds weer zeggen: wanneer wij er tenminste het leven, of ons bezit maar bij kunnen behouden...

Stoffelijk gezien hebben wij op het ogenblik rekening te houden met de puberteitsjaren van vele jonge staten. Deze, zich nog niet van hun verantwoordelijkheden bewust, zullen in deze tijd pogingen doen zich in de wereld te heroriënteren. Dit zal tot omwentelingen binnen deze staten leiden met alle, soms haast catastrofale gevolgen daarvan naar buiten toe. Ook mag ik niet nalaten hier nogmaals te wijzen op het atoomgevaar, dat toch nog steeds deze wereld bedreigt en op het ogenblik nog een groot deel van de wereldatmosfeer verpest. Het laatste interesseert u misschien het meest. Laat ons daar dan maar mee beginnen.

Het atoomgevaar op deze wereld is niet slechts ontstaan door een voortdurende vergroting van de hoeveelheden radioactieve afval, die zich vrij in de atmosfeer bevinden. Dit afval begint ook reeds werkzaam te worden in de wereldzeeën. Verder is sprake van een aantasting door radioactieve uitvalstoffen van de vruchtbare bovenlaag van de aarde, die voor landbouw noodzakelijk is. Daarnaast is radioactieve stof bij de laatste enorme explosie ook doorgedrongen tot de ionosfeer, een gebied boven de stratosfeer. In dit gebied treden de kosmische stralingen haast ongetemperd op, terwijl zowel warmteuitstraling als doorlaatbaarheid van de atmosfeer voor kosmische stralingen van grotere hardheid hier worden bepaald. De gevolgen hiervan zijn op het ogenblik nog niet nauwkeurig te berekenen. Zeer waarschijnlijk zal dit laatste echter tot uiting komen in zeer onregelmatige dosering van de stralingen die de aarde bereiken.

Door de mens worden grote variaties op dit gebied niet zo gemakkelijk verwerkt. Hieruit volgt dat voor de mensheid een periode van grote, doch onregelmatige spanningen is aangebroken. Al deze spanningen - voor zover vallende onder genoemde oorzaak - worden dus stoffelijk veroorzaakt.

Niet werd door mij tot nu toe genoemd de verhoging van radioactieve stoffen en stralingen in de atmosfeer, die echter op sommige punten van de aarde het toelaatbare benadert. Ofschoon

voor Nederland, België en Frankrijk nog geen sprake is van een dergelijke gevaarlijke toestand, zijn er toch verschillende gebieden, waarin de lading - radioactief - kritiek begint te worden. Om voort te kunnen bestaan zal de mens zich moeten aanpassen. Daarbij zal het menselijke zenuwstelsel een grote rol moeten spelen. Dit zou kunnen leiden tot een vergroting van de prikkelbaarheid en een verminderde stabiliteit in het gedrag van de doorsneemens. Zuiver stoffelijk gezien is dit misschien nog wel te beheersen. Geestelijk gezien zou dit zelfs een kracht ten goede kunnen zijn, indien alle energie van de mensen in deze tijd vooral op vrede, kosmisch denken en kosmisch bewustzijn gericht zou zijn. Daar dit - althans bij een groot deel van de wereldbevolking - zeker niet het geval is, zullen wij moeten vrezen voor uitbarstingen van volkswoede, vergroting van bandeloosheid en misdadigheid, enz. enz. Wat mijn verdere opmerkingen omtrent de stoffelijke omgeving betreft: zolang men tracht de vrede met geweld te verzekeren, of te handhaven, zal men slechts het geweld bevorderen. Een wereld die dit niet begrijpt en een voortdurende politiek van vergroting van macht en wapenpotentieel voert, brengt voor burgers en staten een steeds toenemend gevaar met zich. Het is erg onplezierig dit vast te moeten stellen. Vooral, omdat ik geen andere, op dit ogenblik meteen bruikbare politiek hier tegenover zou kunnen stellen. Om de huidige toestand te kunnen handhaven, zal men geweld tegen geweld moeten blijven stellen. Ik meen, dat eerst de noden van de komende jaren hierin een verandering kunnen brengen.

Belangrijker misschien nog is de aanval van de zwart-magische werkingen op deze wereld. Voor velen klinkt dit misschien als bijgeloof. Wanneer ik spreek over demonen door mensen geschapen en de andere demonische krachten, die gebruikt worden door mensen op aarde, die zich hierdoor macht zoeken te verwerven ten koste van alles, dan heeft dat een spookachtig effect. Toch is dit waar. De kern van alle zwarte magie is egoïsme. Hoe egoïstischer de mens is, hoe meer hij geneigd is anderen aan zijn begeerte op te offeren, hoe sterker zijn streven verbonden wordt met alle duistere krachten, die op de wereld aanwezig zijn. U zult begrijpen, dat de zuivere egoïsten met deze krachten in contact komen, of zij willen of niet. Het treurige resultaat is, dat velen - bewust of onbewust - thans speculeren op deze duivelse machten, die vanuit het astrale gebied en lagere gebieden deze wereld steeds weer beroeren, om zo voor zich macht te verkrijgen. Zij zullen daaraan zelf ten onder gaan. Indien de mensheid zich laat overrompelen door deze demonie, zal de mensheid mede ten ondergaan. Er is niets, wat wij in de geest zó zouden betreuren, als juist dit. Het is dan misschien ook wel goed enkele maatregelen te noemen, die als afweer tegen dit zwart-magisch drijven gebruikt kunnen worden.

Laat u niet bang maken door dreigingen met Russische wreedheid. Laat u niet bang maken door de dreigingen van het atoomgeweld. Laat u niet bang maken met de komst van een crisis, die u allen tot de bedelstaf zou brengen. Weest niet bang. Want op het ogenblik, dat u vreest, helpt u het gevreesde tot een werkelijkheid te maken. In de tweede plaats: probeer steeds het goede te geloven van alle mensen. Dat is vaak heel moeilijk, maar tracht het. Zie het goede in het streven van alle mensen als iets wat ook u en anderen tot hoger bewustzijn kan helpen. Tracht ondanks alles steeds weer deze geesteshouding aan te nemen. U activeert en versterkt daarmee alle krachten van het goede, die maar in uw omgeving merkbaar kunnen worden. Ten derde: wanneer u gelooft aan de invloed van geestelijk werk en de kracht van de gedachten moet u steeds uw gedachten op het goede richten. Weiger het negatieve ook slechts te overdenken, onverschillig of het in uw eigen leven, dan wel in het leven van anderen voorkomt. Spreek nooit over de fouten van anderen. Spreek slechts over deugden, niet van personen, maar van groepen en bestrevingen. Als laatste en misschien wel belangrijkste punt. Probeer bij alles steeds weer te geloven in een leven met een doel dat door de Schepper, of een eerste oorzaak, is aangegeven. Geloof aan een levensdoel dat verder tot zijn voltooiing gaat, ongeacht wat er in de stof gebeurt.

Op deze wijze hebt u zich dan gewapend tegen elke richting van de zwarte magie. Door het uitzenden van goede gedachten, door het steeds weer actief ten goede streven in de wereld, zult u bovendien de werking van het demonische aspect voor anderen kunnen verminderen. Wanneer u het kwade niet vreest, zult u daartegen op kunnen treden, zult u het doelmatig kunnen bestrijden. Wanneer u zich hiervan bewust bent, zult u kunnen bemerken, dat u vaak een eigen taak krijgt opgelegd. Soms betekent het, dat u met iemand moet spreken, of iemand moet helpen. Soms is het alleen maar stil zijn, terwijl je eigenlijk zou willen spreken. Daarin ligt

een zeker en vast patroon, dat zich steeds weer herhaalt. Iedereen heeft een taak, die hij, willens of niet, zal moeten vervullen. Voor sommigen is dit het vervaardigen van dingen, die voor de ontwikkeling van de mensheid een zegen kunnen zijn. Een ander zal juist de taak hebben het ontstaan te verhinderen van bepaalde waarden, die een vloek voor de mensheid zouden kunnen zijn. Hoe onbelangrijk in uw ogen deze taak ook lijken moge, vervul ze zo goed als u maar kunt. Op deze manier wordt het demonisch aspect, dat deze wereld wederom benadert en bedreigt, te niet gedaan.

Nu de kwestie van strijd. Ik heb u al gezegd, dat verschillende staten thans een toestand van politieke puberteit benaderen. In het begin zijn deze staten egoïsten geweest, zoals elke jonge mens, zoals elke staat, die zich bewust wordt van de mogelijkheid een rol in de samenleving te spelen, nu eenmaal is. Deze staten hebben in het verleden steeds weer van de wereld geëist, zonder zich ooit ook maar af te vragen of men voor het ontvangene ook verplichtingen op zich neemt, iets terug zal moeten geven. Men meende, dat alleen het "staat zijn" zelf bepaalde rechten op de mensheid gaf. In de puberteit bemerkt men, dat dit niet zo is. Nu zoekt men onverschillig op welke wijze dan ook, zijn eigen wensen toch te doen vervullen. Men doet dit desnoods ten koste van zichzelf en anderen. De prijs wordt door de puber niet aangerekend. Evenzo gaat het de staat, die nog in haar eerste groei is. Een goed begrip hiervoor zal u duidelijk maken dat de strijd, die vele van deze jonge staten voeren, in zichzelf en met anderen, zeker niet als nadelig of vernietigend voor die staten moet worden gezien. Noch moet het gezien worden als een teken van veranderde gezindheid. Het is hoogstens een aanduiding van het verlopen van innerlijke rijpingsprocessen, waarin reeds nu de uiteindelijke gestalte het duidelijkst kenbaar wordt in de wijze, waarop deze strijd gevoerd wordt.

Wanneer u hoort van stakingen, van gewelddaden, dan is ook hier in zekere zin sprake van deze puberteit. Vele mensen zijn nog niet rijp genoeg om verantwoordingsbewust te leven op een wijze die ook een geestelijke inhoud heeft. Hun pogen om kind te kunnen blijven, een zuiver materialistisch bestaan te voeren, brengt hen tot handelingen, die zowel voor de gemeenschap, als voor hen zelf grote nadelen betekenen. Ook dit is een rijpingsproces. Ook hier zal een verandering op treden. Indien men echter de puber te hard aanpakt maakt men hem tot een verbeterd vijand. Behandelt men hem te zacht, dan heeft hij geen respect en gaat zijn eigen wegen. Een poging tot voortdurende en strikte rechtvaardigheid in elke beoordeling van volkeren en mensen is daarom, juist in deze tijd, wel zeer noodzakelijk. Een daarbij wegcijferen van zuiver persoonlijke standpunten is daarbij op zijn minst genomen zeer wensenswaard. Laat u niet beïnvloeden door propaganda, door allerhande wensdromen, doch tracht de werkelijkheid te zien, zoals zij is. Tracht vooral niet te hard te oordelen. Handel zoals uw zin voor gerechtigheid u inleest.

Zo komen wij dan tot het laatste punt: geestelijke werkingen. Ik neem het bestaan van de Witte Broederschap en haar werken hier op aarde als bekend aan. De besluiten door deze groep, die de bewustwording van de mensheid tracht te bevorderen, welke de laatste tijd werden genomen, zijn verrijkend en van groot belang. Zij betekenen een afwijking van een politiek, die de laatste 15 to 20 jaren door deze groep gevoerd is. Dit betekent dat de mensheid niet meer kan rekenen op een demping van elke golf van geweld, die de wereld omspoelt. Integendeel, de hartstochten zullen feller op kunnen vlammen en de mens zal in vele gevallen het dierlijke aspect van zijn wezen meer op de voorgrond schuiven. Het blijkt dat dit onder de huidige omstandigheden voor een verdere bewustwording wensenswaard is. Met deze groep kunnen de niet-ingewijden alleen meewerken, door zo goed mogelijk zichzelf te blijven en zich zoveel waar mogelijk is open te stellen voor hogere krachten. Of dit openstellen gebruikt wordt in de zin van gebed, dan wel innerlijke verdieping, of zelfs alleen goedwillendheid, is ieders eigen zaak. Dit is geheel afhankelijk van het peil, dat men geestelijk bereikt heeft. Hoe men ook meewerkt, wil men deel hebben aan de grote bewustwordingsmogelijkheden op deze wereld, dan zal men enige medewerking moeten trachten te geven. Hier is geen sprake van een heerlijke beloning. Men kan niet zeggen: werk enige jaren voor deze groep en het Koninkrijk der Hemelen zal u gegeven worden. Dat kan deze groep niet geven en zou zij waarschijnlijk, zelfs indien haar dit wel mogelijk was, niet willen geven. Elke mens moet immers uit zich tot God komen. Dit is de enige weg die een werkelijk hemelrijk, een werkelijk Koninkrijk Gods ervaarbaar maakt. Het enige loon wat u voor het meewerken met deze groep krijgt, is een steeds groter wordend begrip voor alles wat er zich op de wereld afspeelt, een steeds duidelijk aanvoelen ook van de

geestelijke stromingen, die over deze wereld wegtrekken. Wanneer u hiermee genoeg neemt en u streeft bij voortduring positief, kunt u bovendien nog het volgende doen. Tracht uw naastenliefde steeds zo goed mogelijk tot uitdrukking te brengen. Bedenk daarbij steeds weer, dat van uw standpunt uit de mens hoger staat dan dier en plant. Bedenk steeds dat het beter is, dat tien maal een mens zich aan u vergrijpt, dan dat u éénmaal een mens zonder reden uw vertrouwen onthoudt. Bedenk, dat het beter is honderd maal per dag te bidden tot een onbekende God, dan één moment van ware bewustwording niet te ervaren. Voor alles: laat u niet beroeren door al hetgeen er rond u gebeurt. Er zijn zeer vele dingen, waar u niets kunt aan doen. Er bestaan zeer vele dingen, die in deze tijden bij het behouden van het thans gangbare systeem nu eenmaal niet te vermijden zijn. Het geweld, dat op de wereld wordt losgelaten zal eerst de condities moeten veranderen, waaronder deze wereld wordt geregeerd, de wijze ook waarop de doorsneemens op deze wereld leeft. Hierbij moet ik u tevens mededelen, dat de groep van de Witte Broederschap absoluut afwijzend staat tegenover elk absolutisme, onverschillig of dit van bevolkingsgroepen uitgaat, van een commerciële adel, dan wel van vorstelijke geslachten. De mens moet een zo groot mogelijke vrijheid kennen met zo weinig mogelijke wetten en een zo groot mogelijke verantwoordelijkheid voor zichzelf en anderen. Men zal alles zó leiden, dat dit werkelijkheid wordt. Uw taak is het, reeds nu, deze verantwoordelijkheden te aanvaarden, ook waar de maatschappij u deze nog niet oplegt.

Geestelijk kunt u soms veel, maar in de meeste gevallen slechts zeer weinig doen. De doorsneemens kan niet veel doen met geestelijke middelen. Hij moet vechten voor zijn zelfbehoud, voor een stoffelijke levenshouding, die niet helemaal verkeerd is. Die strijd te winnen voor jezelf betekent een bevorderen van het werken en streven van de Witte Krachten op aarde.

Als mens voortdurend je van je menselijke waardigheid bewust te zijn en je daarnaar te gedragen ten opzichte van een ieder, ongeacht de kosten en moeite die dit voor jezelf betekent, is een uitdrukking geven aan de krachten, die deze Witte Broederschap op deze aarde voortdurend tracht te activeren. Het zal niet lang meer duren, vóór wederom enkele kluizen met schatten uit het verleden worden geopend, zodat opnieuw wijsheid en inzicht aan de mensheid wordt gegeven. Dit betekent een bevestiging van veel, wat thans nog geloof is. Ook zal het echter een geheel nieuw gezichtspunt kunnen betekenen voor vele geloofspunten, die thans onvolledig worden beleefd, dan wel slechts ter wille van het dogma zonder denken worden aanvaard. Er staat ook langs deze weg een geestelijke vernieuwing van veel op deze wereld voor de deur. Dit vraagt nog wel enige tijd. Ik meen, dat er nog 6 tot 10 jaren voorbij zullen gaan, voor deze krachten geheel actief zijn. Wanneer u thans reeds de bodem voorbereidt, doet u én voor uzelf én voor anderen goed werk. De achtergronden van de wereld op dit ogenblik kunnen in feite een strijd tegen de chaos genoemd worden. Hierbij zal het soms nodig blijken een schijnbare wanorde te bevorderen om te voorkomen dat de werkelijke en onherstelbare chaos de wereld overrompelt. Alles, wat er gebeurt, heeft zin, heeft een doel.

Er is thans sprake van een strijd tussen twee grote geestelijke krachten. U kunt niet beoordelen, welke verschijnselen in de wereld door één van die twee krachten zijn veroorzaakt. Wel kunt u beoordelen, hoe uzelf, volgens uw innerlijk weten en beste begrip van de werkelijkheid, zult moeten leven. Het is u niet mogelijk te beoordelen, welke waarde deze wijze van leven en het daaruit voortvloeiende gebeuren voor anderen zal hebben. Wel zult u kunnen leren, door alle beleven en gebeuren heen, steeds weer omhoog te reiken naar hogere krachten. Wanneer u dit doet, hebt u voor uzelf daarmee vrede bereikt. Voor de mensheid bereikt u zo een versnelling van het rijpingsproces en een voorkomen van veel ellende. Vanuit kosmisch standpunt gezien bevordert u daardoor een sneller bereiken van de grote harmonie, waarin eens alle tegenstellingen zullen worden opgelost.

Vraag: Hoe komt het dat de mens altijd weer bang is voor een strijd tegen het nieuwe?
Antwoord: De mens heeft angst voor het nieuwe, omdat hij zich in het oude geborgen voelt. Elk aanvaarden van een nieuw standpunt, onverschillig of dit op religieus, esoterisch, dan wel wetenschappelijk gebied gebeurt, is in feite een opnieuw geboren worden in een wereld, waarin je als een kind alle dingen opnieuw moet leren kennen en beoordelen. Gelijk betekent het een verstoten worden uit de warme geborgenheid van de gekende begrippen en beheerste ideeën naar de koude wereld van het onbekende. Vandaar, dat de mens zich haast instinctief tegen het nieuwe verzet. Ik zou erop willen wijzen, dat dit verzet vele malen op aarde kenbaar werd en in de geschiedenis is vastgelegd. Stichters van nieuwe godsdiensten werden gehaat, achtervolgd

en vaak gedood. Grote geleerden, die een vernieuwing brachten, als een Copernicus, Pasteur, werden gehoord en achtervolgd door de mensen van hun tijd, ofschoon hun standpunt in latere dagen toch het ware is gebleken. De mens noemt een nieuwe waarheid veelal een onwaarheid, omdat de aanvaarding van het nieuwe een hernieuwing van zijn wereld zou kunnen betekenen met alle daaraan gebonden problemen, die hij niet wenst te aanvaarden.

Vraag: U zei, het is beter honderd keer per dag tot een onbekende God te bidden, dan één maal een kans tot bewustwording te missen?

Antwoord: Het gebed in de vorm waarin het door de meeste mensen wordt gebruikt, is niet zo zeer een bereiken van God, dan wel een projecteren van het eigen Ik en een zich voorspiegelen van een mogelijke Ik-verwerkelijking. Kan het gebed echter soms voor een ogenblik de grenzen van het Ik doorbreken en zo een harmonie met de kosmos tot stand brengen, dan is het een nieuwe bewustwording. Wanneer wij bidden en ons gebed wordt niet verhoord, of niet beantwoord, dan zijn wij geneigd het terzijde te leggen. Toch is het beter dat wij honderd maal per dag blijven bidden, ondanks een niet verhoord worden, dan dat wij eenmaal de mogelijkheid zouden missen, om even het Ik voor een ogenblik vergetende, met de Goddelijke krachten in contact te komen. Het lag dus niet in de bedoeling op enigerlei wijze denigrerend over het gebed te spreken. Wel lag hierin een waardebepaling van het gebed verborgen t.o.v. de doorsnee biddende.

Vraag: Wanneer je nu werkelijk wenst dat er vrede komt in de harten van de mensen, in Algerije bv., dan...

Antwoord: Ik begrijp, wat u bedoelt. Maar wij moeten toch wel een verschil maken tussen wensen en bidden. Wensen is het stellen van een begeerlijkheid. Bidden is het begeren zelf buiten het persoonlijke vlak gebracht, in een projectie naar het kosmische. Misschien dat men dan eens bidt, terwijl men het zelf wensen noemt. Dat is mogelijk. Het verschil tussen deze beiden moeten wij in een betoog toch wel degelijk blijven handhaven. Maar het is beter te bidden zonder het te beseffen, dan in de waan te verkeren dat je bidt om feite slechts jezelf te verheerlijken.

Vraag: Hoe kan men zich met bidden verheerlijken?

Antwoord: Er zijn vele mensen die bidden tot hun God om zo voor zich te kunnen constateren, hoe nabij zij deze God toch wel staan. Zij trachten dus zich in eigen ogen te verhogen door voor zich een bijzonder contact met God in aanspraak te nemen en anderen een gelijke mogelijkheid in het gebed, althans grotendeels, te onzeggen.

Vraag: In nr. 38 staat een rede over een mogelijk "Ende mit Schrecken". U hebt niet dit zo naar voren gebracht. Zal het nog wel loslopen?

Antwoord: Ik ben het met de door u geciteerde spreker eens, dat dit helemaal van de mensheid zelf zal afhangen. Ik meen echter te mogen vaststellen, dat zo een waarschuwing, wanneer zij eenmaal geklonken heeft, voor lange tijd voldoende is. Het is m.i. verstandiger met nadruk te willen wijzen op de mogelijkheid een dergelijk einde te voorkomen, dan voort te borduren op de ondergangsgedachte zelf, die de mensen immers misschien in paniek brengt. Thans zal ik de volgende spreker het woord geven. Goedenavond.

FATALISME

Goedenavond vrienden.

Wat zal vanavond het tweede onderwerp zijn?

Reactie: Fatalisme.

Antwoord: Fatalisme is eigenlijk niets anders dan een zonder verzet aanvaarden van het noodlot, of fatum. Men kan geen fatalist in werkelijke zin zijn, tenzij men gelooft aan een voorbestemming. Indien men aan een absoluut voorbeschikt zijn gelooft, heeft men geen enkele reden meer tot streven. Want al wat u dan overkomt is Gods wil, is in den beginne reeds zo beschreven. Men zou dan niet verantwoordelijk zijn voor eigen daden en schulden. Men zou zich

kunnen gedragen, zoals men dit wil en alle verantwoordelijkheid steeds weer afschuiven op de Schepper, in Wiens Scheppingsplan dit alles reeds was uitgedrukt. Een dergelijk fatalisme lijkt mij geheel uit den boze. Een aanvaarden zonder meer van al wat u overkomt, lijkt mij zelfs dwaas. Een terzijde zetten van eigen strijd lijkt mij op zijn minst genomen overdreven. Wanneer wij volgens de stelregel van het fatalisme altijd slechts dat ondergaan, wat God ons bestemd heeft, is het leven zelf zonder zin. Het wordt tot een poppenkast met levende poppen, waarin God Zijn wellust en wreedheid uitleeft op wezens, die kunnen lijden en vreugde ondergaan, zonder ooit in staat te zijn deze voor zichzelf te overwinnen, of te verwerven. Dit zou voor mij alle leven betekenisloos en waardeloos maken. U zult dus wel begrijpen, dat ik mij tegen een dergelijke stelling ten sterkste moet verzetten.

Men ziet het woord "fatalisme" ook wel eens in een ietwat andere zin gebruiken. Volgens de zuivere definitie van het woord is dit niet helemaal juist. Maar men spreekt soms ook van fatalisme, wanneer men zich bij het onherstelbare zonder protesteren neerlegt. Hier zou ik graag een lans voor willen breken. Want in elk mensenleven komt er zeer veel voor, dat door het Ik niet te beïnvloeden is. Wanneer een mens sterft en men kan dit niet voorkomen, heeft het geen zin daarover verder nog te jammeren en zich er zorgen over te maken. Een aanvaarden is dan de enig juiste houding. Toch is dit zeker geen fatalisme in de zin van alles, maar aanvaarden wat er gebeurt. Het is eerder een redelijk accepteren van het onvermijdelijke. Er zijn in het leven vele dingen die u niet kunt veranderen, of vermijden. Dat gaat in feite van een aanslag van de belastingen af tot ziekten en ongeluk toe. Wij moeten dan ook wel heel zuiver weten te stellen, hoe wij deze dingen voor ons zelf zullen aanvaarden. Ik zal trachten deze houding in een paar punten te formuleren.

Een juiste levensaanvaarding impliceert het ophouden te strijden, wanneer blijkt, dat geen enkele winst kan worden behaald. Het weigeren zich nog te kwellen over zaken, waaraan niets meer te veranderen is. Het steeds weer zich concentreren op hetgeen nu, op dit ogenblik, bereikbaar is, hetgeen op dit ogenblik ten goede kan worden volbracht, het steeds weer trachten een weg te vinden om beter en sterker te worden, het aanvaarden van remmingen, wanneer nu eenmaal blijkt, dat men ze in geen enkel geval kan overwinnen, zonder daardoor voor zich en anderen schade te doen ontstaan. Wanneer hinderpalen ons beletten voort te gaan in de richting die wij wensen in te slaan, zullen wij tenminste 5 tot 10 malen pogen ons doel alsnog te bereiken, zonder ons over het mislukken van dergelijke pogingen ongelukkig te gevoelen. Deze enkele regels houden heel wat meer in, dan op het eerste gezicht wel blijkt. Alles, waaraan wij niets kunnen veranderen, is voor ons een onvermijdelijk ervaren. Men kan wel gaan vechten tegen de gedachte dat er een oorlog is in Algiers. Men kan zich wel gaan verzetten tegen het feit, dat in andere landen een dictatuur bestaat. De beslissende vraag is echter: kan men in feite hier iets aan doen? Alleen, indien u hier een daadwerkelijke mogelijkheid ziet, mag u zich hierover bekommeren. Indien u deze mogelijkheid ziet, zult u deze ook geheel moeten benutten. Wanneer blijkt, dat die ene weg van benadering niets méér aan resultaten oplevert, heeft het geen zin zich daaraan toch vast te blijven klampen. Men schakelt beter, ongeacht de kosten of moeite, op een volgende weg om, en tracht zo tot een resultaat te komen.

Wanneer wij zoeken naar geestelijke bewustwording, zullen ons heel wat teleurstellingen en tegenslagen ten deel vallen. Dit is begrijpelijk, waar wij immers meestal niet eens de juiste weg kennen tot de kern van ons eigen wezen, de inhoud van ons eigen hart. Noodgedwongen zullen wij dus wel fouten moeten maken. Treuren over die fouten is onzin en tijdverspilling. Vasthouden aan een bepaalde weg alleen maar, omdat men nu eenmaal zo begonnen is, is nog veel dwazer. Een dergelijke houding brengt de mens er dan weer toe te zeggen: nu ja, God heeft dit voor ons zo bestemd, daarom moet het dan ook zo maar gebeuren. Naar ik meen, is er onder u niemand, die, wanneer een kind ernstig ziek wordt, het laat liggen en zegt: "Het is Gods wil dat dit kind ziek wordt, wanneer het Gods wil is, zal het ook weer genezen". Men zal zoeken dit kind te doen genezen, ongeacht de kosten, ongeacht de middelen die voor deze genezing moeten worden gebruikt. Dat is logisch. Wanneer het niet gelukt het kind te genezen, ondanks alle moeite, zodat het kind sterft, zullen wij ons daar bij neer moeten leggen. Daaraan kunnen wij niets meer doen.

Zo zal het ook moeten zijn bij het streven van onze geest en ziel. Wanneer wij duizenden malen hebben getracht om tot eenheid te komen met de kosmos en het gelukt ons niet, dan zullen wij ons daar bij neer moeten leggen. Wij zullen echter niet ophouden te streven. Slechts zullen wij de wegen die geen resultaten gaven, terzijde stellen voor andere nog niet beproefde wegen. Deze levenshouding kan echter m.i. niet met een werkelijk fatalisme worden vergeleken. Het is slechts een bewust aanvaarden van het onvermijdelijke, wanneer onze krachten falen.

De mens kan zich bezig houden met vele nutteloze vragen, die hem veel van zijn tijd en kracht kosten. Hij kan zich bv. af gaan vragen: waarom leef ik nu juist zo? Dat heeft weinig nut. Nut kan dit pas hebben, wanneer men inzicht heeft verkregen in eigen werkelijke wezen. Voordien niet. Het is dus redelijk dat voorlopig te aanvaarden, de toestand te accepteren, zoals zij is, zonder je daarvoor enige verdere zorgen te maken. Zo is het nu eenmaal en hiermee moet je werken. Het heeft geen zin te dromen over dingen, die wij toch niet kunnen verwerkelijken. Het is beter steeds weer dát te verwerkelijken, wat vlak bij en binnen onze mogelijkheden is gelegen.

Voorbeeld: het verschil tussen deze levenshouding en fatalisme. Een fatalist droomt ervan rijk te worden. Hij gaat dus langs de straat zitten wachten op het ogenblik dat deze rijkdom hem geworden zal. Want indien het lot het zo wil, zal hem immers zonder moeite die rijkdom toch wel worden gegeven. Daar tegenover, een mens voelt in zich de begeerte om rijk te worden. Hij begint met spaarzaam te zijn in het kleine, niet zeggende, wat een cent maar is in vergelijking tot het begeerde, maar zeggende: al, wat ik bespaar, is een stap op de weg. Zo kan hij door eigen krachten na enige tijd althans een deel van zijn ideaal verwerkelijken. Wanneer het hem eens een keer niet lukt en hij bv. zakelijk een slag krijgt, zal hij niet bij de pakken neerzitten en jammeren waarom hém dat nu juist overkomen is, maar hij zal op een andere weg verder gaan en trachten de schade te herstellen om zo toch zijn doel te bereiken. Het verschil tussen A en B drukt het verschil uit tussen het absolute fatalisme in de praktijk en het levensaanvaardend beschouwen van het leven, zoals ik dit voorsta.

Vraag: U zei onder meer, wanneer ergens een revolutie is, dan kan je daar weinig aan doen. Houd je dus bij je eigen zaken. Maar ik meen, dat door de scheppende Kracht van de gedachten toch wel een stoot in de goede richting kan worden gegeven.

Antwoord: Het smeult in andermans oven, zei de dwaas en liep heen om te blussen. Te laat zag hij, dat ondertussen zijn eigen huis afbrandde. Dit gevaar schuilt ook in het door u gestelde.

Er is zoveel gebrek aan harmonie, levenskracht en levensaanvaarding in uw eigen omgeving, dat bij een zich te sterk concentreren op andere gebieden onder verwaarlozing van wat rond u gebeurt, het elders bestredene juist hierdoor wel eens in uw eigen omgeving zou kunnen ontbranden. In een dergelijk geval is voor de doorsnee mens de mogelijkheid heel groot, dat hij zonder meer wordt meegesleurd door de stoffelijke verwarring, die daarmee zijn deel wordt. Van een geestelijk scheppend vermogen is in de praktijk dan geen sprake meer, omdat de rust daartoe ontbreekt. Daarom is het verstandiger allereerst daar te helpen, waar men ook daadwerkelijk helpen kan. Pas in de tweede plaats moet een helpen komen daar, waar alleen met scheppend denken iets te bereiken valt. Ik wil u echter zeker niet ontmoedigen. Wanneer u alleen, of met anderen samen, in de geest wilt werken voor de vrede, is dat zeker uw goed recht. Ik wilde alleen waarschuwen, opdat men niet de kleine onenigheden en disharmonieën in eigen omgeving te veel zou verwaarlozen door zich een doel te nemen, dat thans groter lijkt, maar minder met het Ik gebonden is.

Reactie: In verdraagzaamheid opgemerkt: wat deert het mij, wanneer mijn eigen huis afbrandt, wanneer ik mij in kan stellen in het belang van anderen?

Antwoord: Daar is maar één antwoord mogelijk. Ik hoop, dat u dit in verdraagzaamheid zult willen aanvaarden. Geen enkele opmerking van mij was onverdraagzaam bedoeld. Laat de doden de doden begraven. Wanneer u toelaat, dat uw eigen huis afbrandt, is het gevaar zeer groot dat ook u tot de doden zult behoren. Men mag de middelen, die gegeven zijn niet verwerpen. Indien u zich dit steeds weer voor ogen houdt, zult u begrijpen, waar ik zeg: laat de doden de doden begraven. Wie zijn eigen achtergrond op de wereld verliest, kan niet meer vrijelijk werken in de stof of in de geest en toch leven, bestaan als mens.

Vraag: Is fatalisme altijd een rem voor bewustwording?

Antwoord: Inderdaad. Iedereen kan fatalist zijn, ieder zal de kwade gevolgen daarvan dragen. Een christen, die meent uitverkoren te zijn, zoekt niet naar ware bewustwording, of bereiking, maar wacht tot de engelen komen om hem tot in de hemel te verheffen. De fatalist is in feite iemand die het leven ziet als een loterij. Het wordt hem geboden, dus moet hij het nemen. Vandaag of morgen wint hij dan de hoofdprijs wel. Tussen de fatalist en iemand die werkelijk naar bewustwording streeft, bestaat dus wel een zeer grote tegenstelling. Wij gaan nu pauzeren, dan kan de rest van de avond meer normaal verlopen. Goedenavond.

ESOTERIE

Goedenavond vrienden.

Na de brandende problemen, die wij in het eerste deel hebben besproken, moet ik nu weer uw aandacht vragen voor wat esoterie. Wanneer het noodzakelijk blijkt, zal ik u zeker een illustratie niet onthouden. Er leeft in mij een behoefte dit eens wat ernstiger te doen en niet alleen te volstaan met sproken en gelijkenissen, die, zoals men zegt, amusant zijn voor de dwazen en inhoudsvol voor de wijzen. Want uiteindelijk is ons leven, juist in esoterische zin, zeer nauw met het heelal verbonden. Om dit leven zijn ware inhoud te geven, moeten wij altijd weer terug grijpen op de levenstaak, die wij kregen opgelegd toen wij ons voor het eerst in de Schepping bewust waren. Nu zult u allen wel weten, dat het mogelijk is om krachten om te vormen tot andere krachten. Men transformeert de oorspronkelijke impulsen tot andere kracht. Binnen ons leven, in de stof en in de geest, doen ook wij dit voortdurend. Wij vormen krachten van het ene vlak om, tot krachten van het andere vlak. Wij vormen om, van lage¹ trilling tot hoge trilling, van stoffelijk bewustzijn tot geestelijk ervaren en omgekeerd. Er moet een werkelijke kracht zijn, die de bron, de basis is van al deze trillingen. Wij kennen deze kracht niet, doch ervaren alleen de verschijnselen. Indien wij zouden weten, welke bron alle verschijnselen veroorzaakt, kunnen wij ook alle mogelijkheden kennen, of leren kennen. In de Oudheid heeft men getracht dit te symboliseren in de alchemie en heeft men het uitgedrukt in de kabbala. Ook wij, in onze tijd, kunnen spreken over deze waarden in de termen van onze dagen en toch hetzelfde weergeven, dezelfde grondwaarheid begrijpen.

Zeg, dat ons leven een oceaan is. Een oceaan heeft vele ongeziene bewoners. Naar men zegt, wonen in het diepst van de zee de verschrikkelijke monsters, de groten der groten, als de kraken. Dezen zijn veelarmige monsters, zo sterk en zo groot, dat zij zelfs een schip kunnen omvatten en mee naar de bodem trekken. Zo leven in ons diepste wezen verschillende geheimzinnige, soms schijnbaar demonische krachten, die in staat zouden zijn ons uiterlijke leven geheel te gronde te richten. Men kan ook zeggen, dat de golven aan de oppervlakte van de oceaan steeds weer veranderen, dat zij het land schijnen te verslinden, als het stormt op zee. Zonder de grondwaarde van de zee kan dit alles niet bestaan. De grondwaarde is het water. Het water blijft steeds gelijk, ongeacht wat er in leeft, ongeacht de wijze waarop het stroomt, ongeacht de stoffen, die er misschien in zijn opgelost.

Ook bij ons moet er een dergelijke grondwaarde zijn. Voor de esotericus is het wel zeer belangrijk te weten welke dit is. Indien wij nu de transformaties, die in het leven optreden, trachten terug te voeren tot één punt, tot één gemeenschappelijke waarde, dan blijkt voor ons de enige kenbare vorm de essence van het ervaren te zijn. Je kunt misschien ervaren wat jezelf bent, wat je wereld is. Ervaren kun je zekerlijk ook alles wat schijn is. Het is de kracht van de ervaring, die het ons mogelijk maakt bewust te bestaan. Het is de ervaring en de daaruit voortvloeiende mogelijkheid tot weten, waarop ons leven en wezen gebaseerd zijn. Indien wij deze ervaring niet meer binden aan het verschijnsel, doch vrijelijk in en voor zichzelf laten werken, dan bereiken wij een verbinden van de kern van ons wezen met al wat harmonisch daarmee is, alles wat daarvoor aanvaardbaar is. Maar hier gelden geen uiterlijke waarden meer, doch slechts overeenstemming van de kernwaarden. In zekere zin is dus een zelfbeperking noodzakelijk om tot een zelfkennis te komen en zo ook tot een kosmisch bereiken. Het is daarom wenselijk te leren alle leven, alle verschijnsel binnen het bewustzijn samen te leren smelten tot één geheel.

Men spreekt wel eens over de steen der wijzen: een steen met vele facetten, waarin alle kennis van alle tijden begraven is. Men spreekt ook wel van de bron des levens als de vreemde bron, waarin alle dingen steeds en te allen tijde bestaan en waaruit een ieder, indien hij of zij dit wenst, voortdurend alle leven kan putten. Laat mij dan stellen, dat ons ervaren zelf ons de steen der wijzen is, of de put des levens. Wij kunnen uit ons zelf immers alles maken wat wij willen. Wij kunnen uit onszelf alles bereiken wat wij willen, mits wij ons er bewust van zijn. Wij kunnen in onszelf alles leren, wat wij leren wille. Zolang dit eenzijdig gebeurt, zullen wij geen werkelijkheid kennen. Ik neem aan dat u zoekt naar die werkelijkheid, dat u die waarheid wilt aanvoelen, tot zij u doortrilt als een levend vuur, dat u boven alle wereld en bestaan verheft, u alleen nog latende een versmelten met nu nog ongekennde krachten. Om dit te kunnen bereiken, zult u moeten weten, hoe te handelen. Het is dan hier dat ik wel naar een gelijkenis moet grijpen om mijn bedoeling te verduidelijken.

Lang geleden was er eens een zeeman. Alle zeeën van de wereld had hij bevaren en hij kende de geheimzinnige gevaren van draaikolken en stromingen, van onverwachte winden en rotsen, die zich verraderlijk verbergen onder het spiegelende vlak van het water. Waar hij ook ging, hij had geen vrede. Want was hij op zee, dan droomde hij van de groene weelde, de bloemen en dieren van het land. Hij meende de frisse geuren te ruiken van een wei, waar het gras pas gemaaid is. Hij droomde van de wind, die door de bomen ruist en fluistert tot het kleine leven. Nauwelijks had hij het land bereikt en zich, ontkomende aan zijn haast ziekelijk verlangen, in de bossen gevestigd, of er kwam een verlangen in hem naar het gieren van de wind in het tuig. Hij verlangde terug naar het voortdurend bewegen van de bodem onder de voeten, als van een schip, dat rolt in zware zeegang. Wanneer zijn blikken stuitte op de groene wand van de wouden, begeerde hij de oneindige horizonten van de zee, waar de blik uiteindelijk in nevelen versmelt. Bovenal begeerde hij de vrije horizon, die het deel van de zeeman is. Het begeren van beide waarden in hun tegenstellingen maakte hem bedroefd. Zo zocht hij om ergens ter wereld een punt te vinden, waar hij al deze dingen gelijktijdig kon hebben.

Het vreemde van dit verhaal is wel, dat hij het begeerde gevonden heeft. Lang heeft hij de wereld doorkruist, zoekende naar zijn ideaal. Nergens was die plaats, die beantwoordde aan zijn dromen en zijn verlangen. Hij leerde toen de wereld van zijn dromen te beheersen. Hij droomde van de zee met haar geweld en stormen, met haar zoete stilten, wanneer de zon een kleurenspeel speelt met de spiegelende wateren. Hij leerde te dromen van de bergen, die blauw en geheimzinnig staan tegen de avondhemel, van het woud met zijn kleine verstolen geluiden van het haast niet geziene leven, dat op het land zijn wegen gaat. Want toen hij dromen kon, bezat hij alle dingen. In zich had hij uit de kennis van tegenstellingen een keten van eenheid gesmeed, waarin zee en woud versmolten waren met alle andere dingen van de wereld tot één geluk. Storm en stilte waren hem samen tot één ervaren geworden. Om hetgeen wat hij als waarheid in zich droeg, was hij gelukkig op alle plaatsen. Hij kende geen verlangen meer, tot de dag, dat hij opging naar een andere wereld. Maar al groeide hijzelf verder dan zijn dromen, voor anderen was hij een bron van schoonheid en leven, want hij bezat het zeldzaamste in de Schepping: tegenstrijdigheden, die tot eenheid zijn gebracht.

Ons leven en streven is heel vaak ook zo. Wij zoeken naar twee tegengestelde waarden en willen die samen brengen in één beleven. Hoog geestelijk zou je alles willen ervaren en zien op aarde, en toch begeer je alles ook het geheel laag stoffelijke te kunnen beleven. Je zou vrede willen zien rond je en toch zelf de bevrediging van een overwinnen in de strijd kennen. Je zou het Licht van de sferen rond je willen zien spelen en toch de verzonkenheid van een nacht vol bekoring en maanlicht kennen. Dit alles is mogelijk, wanneer u in u de eenheid weet te bereiken. De werkelijkheid van het ervaren staat boven die van het gebeuren, boven het aanschouwen. Hoe wij ervaren en waar wij ervaren is minder belangrijk. Zolang dit ervaren ons maar brengt tot het ware beleven van de dingen, tot de grootheid van de Goddelijke Kracht. Zo te kunnen leven, ongeacht waar, is de grootste zegen. Maar hoe zelden wordt het bereikt. Je verliest in de wereld soms veel. Soms ook meen je veel te verwerven, maar altijd weer is er een eenzijdigheid, die strijd en ongeluk baart. Zolang men deze strijd kent, zolang een mens nog gelukkig of ongelukkig kan zijn volgens menselijke normen, is hij nog niet in staat het allerhoogste te bereiken. Op de ogenblikken, dat men misschien toch, uitgaande boven het gewone leven, andere dingen die binnen het Ik bestaan, tot tijdelijke eenheid weet te brengen, kent men geen geluk meer of kracht. Dan is voor een kort ogenblik alle verschijnsel vervangen

door de Bron. Die Bron is niet uit te drukken in menselijke waarden. Een esotericus zoekt al heel snel naar dat beleven boven alle dingen en meent het te kunnen vinden in een ontvreemden van het Ik aan de wereld. Dan trekken de Anachoreten de wildernis in en leven daar met de dieren in eenzaamheid en versterving, hopende zo zichzelf te overwinnen en tot eenheid te brengen. Maar waar zij de materie weten te overwinnen, in de stof komen de schrikbeelden van de dromen en al wat zij meenden te ontvluchten, herleefd in hen, verschrikkelijker, verlokken dan ooit tevoren. Wij zien het ook in de mensen, die voor het geestelijke leven wegluchten en een volheid van menselijk genot zoeken. Zij gaan van bar tot bar, van kroeg naar kroeg. Zij kunnen geen ogenblik alleen zijn. Hun oren zijn voortdurend gevuld met de schettering van muziek, maar zelfs dan komt er een ogenblik van een honger naar andere dingen, naar inzicht, eenzaamheid en rust. Wie weglucht uit het leven naar de eenzaamheid, handelt niet goed. Wie de eenzaamheid in het leven tracht te ontvluchten, is evenzeer dwaas. Want de eenzaamheid zetelt in het menselijke hart, evenals in het erkennen van leven en wereld.

In u ligt de weg. De weg die ik u misschien weer met een voorbeeld mag verduidelijken. Een spin weefde een brug. Zij hechtte haar draad aan een tak en liet zich zweven op de wind, tot zij een voor haar grootte, wel haast onvoorstelbaar grote kloof had overbrugd. Maar iets van zichzelf had zij daarbij achtergelaten. Zo kon zij gaan van het ene uiterste tot het andere, wandelend over een deel van haarzelf boven het ledige Niet. Toen weefde zij zich een web om door dit middel in haar onderhoud te voorzien. Zeker begon zij haar leven en streven met zich te laten dragen door anderen, door te steunen op het bestaande. Door zichzelf een brug te bouwen, een web te maken, werd zij eerst sterk. Een man die dit had gezien, besloot zich ook een brug te bouwen. Een brug, die twee verschillende werelden aaneen zou lassen. Zo liet hij zich drijven op een stroom van gedachten en gevoelens, tot zijn geest eindelijk wederom een realiteit beroerde, verder van zijn wereld verwijderd dan een ander land, of een andere planeet, maar toch een werkelijkheid. Daar hechtte hij zijn geestelijk kunnen vast en meende nu, dat zijn leven een overbrugging was van twee werelden.

Een ingewijde kan die brug werkelijk bouwen, maar nooit zal deze doen wat onze man deed. Deze trachtte zich draden naar beneden toe te weven, zodat de krachten die zich tussen de werelden bewegen, door hem gevangen zouden zijn en zijn krachten zouden worden, zijn bezit. Hij hield - helaas - geen rekening met de stormen van de tijd, die werelden van elkaar scheiden. Het web werd verscheurd, de draad, die een brug moest zijn, gebroken en het leven van de man evenzeer. Wie zal weten, in welke wereld hij nu zoekt zich een brug te bouwen? Hij had zichzelf verloren, omdat hij meer wilde dan een waarheid erkennen en een kracht beleven. Een brug tussen twee werelden kan bestaan, ongeacht de tijd. Wie in de tijd wil heersen en uit die tijd zich wil voeden met kracht, anders dan die van de twee werelden, moet ondergaan.

Een mens die een geestelijke waarheid zoekt, vrienden, is maar al te zeer geneigd, wanneer hij eenmaal een brug heeft geslagen tussen de werkelijkheid van de stof en de werkelijkheid van de geest, even zo te handelen als deze man, zich zeggende: "Ziet, nu zal ik mij hier krachten veroveren, die slechts mij behoren". Maar een mens is meer dan een prooidier en minder tegelijk, de geest van de mens is niet gemaakt om anderen te beheersen, of te vernietigen, maar wel tot het redden van, en het samenwerken en bouwen met anderen. Daarom zal hij slechts zichzelf kunnen vinden, wanneer hij die brug niet voor zichzelf gebruikt, doch slechts volgens de grote wet die in alle werelden heerst. Dan kan hij krachten vergaren. Hij mag dit slechts doen, om met de krachten van een andere wereld de tekorten aan te vullen, die er bestaan in zijn eigen wereld en uit zijn eigen wereld de schatten te dragen naar een andere wereld van eigen ervaren, waarnaar men daar hongert, ofschoon het in de eigen wereld misschien zo gewoon is. Twee werelden zó versmelten is veel meer dan alleen maar het eigen bewustzijn transformeren van de ene wereld naar de andere. Het versmelten van alle werelden tot één geheel in jezelf, is het geven van de ware gestalte aan je eigen leven en bestaan. De ware gestalte... Niet, wat u thans bent. Niet, wat u misschien droomt te zijn, maar een volkomen harmonisch deel van de Schepping. Dat is alles. Dat is het doel van uw leven, dat is de enige werkelijke bereiking, die voor u open staat.

Daarmee heb ik dan het mijne gezegd. U wilt mij wel toestaan het woord te geven aan de volgende spreker die in het verhalen bedreven is, voor een verhaal, dat misschien mede mijn betoog kan illustreren. Goedenavond.

ESOTERISCHE VERHALEN

DE SPIEGEL DER WAARHEID

Goedenavond vrienden.

In dit korte ogenblik wil ik dan trachten een verbeelding op te bouwen, die enige symbolen in zich draagt. Indien wij naar symbolen zoeken, kunnen wij al niet beter doen dan terug grijpen naar "de spiegel der waarheid".

Eens bestond er op de wereld een spiegel die alles in waarheid weerkaatste. Wie vóór deze spiegel trad, zag daarin niet de gedaante die hij op de wereld als de zijne kende. Hij zag daarin de rij van zijn levens, in één gestalte bijeengebracht, spiegelende de volheid van bereiking, die voor hem mogelijk was. Velen, die hun beeld aanschouwden gingen verbitterd heen, want wat zij in de spiegel zagen, was niet wat zij begeerden.

Zo kwam er een dag, dat de spiegel der waarheid geoordeeld moest worden. "Want", zo klaagde men allerwege, "de waarheid, die zij voorgaf te tonen, was een leugen". Om een bewijs te brengen, plaatste men de spiegel in de yamen van een groot rechter. Deze deed haar in zijn rechtshof brengen en zat als rechter voor haar, alsof zij een menselijk wezen was. Als eerste proef stelde men een bedelaar voor haar. En zie, allen zagen zijn beeld in de spiegel als iemand die rijk was buiten mate, gekleed in een statiekleed vol waardigheid, alsof hij een keizer was. Dit reeds beschouwden allen als bewijs. Was de bedelaar niet de dorpsidioot? Het beeld kon geen waarheid bevatten. De rechter wenste meerdere bewijzen. Zo trad als volgende een algemeen geëerd en waardig handelsman voor de spiegel. Dik en welgedaan, een gezapige glimlach op de lippen, schouwde hij in de spiegel. Maar zie, zij toonde hem als een sluwe dief, met een verwrongen gelaat en klauwen, die schenen uit te grijpen naar onzichtbare schatten. Verschrikt deinsde de handelaar terug en het volk mompelde, dat de waardige Wang door de spiegel wel boven alle mate beledigd was. De rechter, waardig en bekend om zijn wijsheid, achtte het bewijs nog niet voldoende. Hij besloot haar zelf te toetsen, opdat in drie malen haar betrouwbaarheid, of onbetrouwbaarheid, voor allen overtuigend en zonder enige twijfel bewezen zou zijn. Statig, omgeven door zijn lijfwacht, vergezeld van zijn schrijver, trad hij voor de spiegel. Ziet, de spiegel toonde slechts een vlo... Toen sprak de mandarijn met klinkende stem: "Dit zijn leugens. Werp daarom de spiegel in het diepst van de zee, opdat niemand meer bedrogen worde door zijn beeld in haar te beschouwen".

Toch was de mandarijn en rechter niet van alle wijsheid ontbloot. Die avond, zich terugtrekkende in de geborgenheid van de yamen, overpeinsde hij het gebeuren van die dag en sprak: "Toch sprak de spiegel waar. Want de bedelaar was rijk als geen. Hij beseft immers zijn leed niet, maar kende zijn vele vreugden. En de handelaar is werkelijk een dief. Want hij vraagt niet, wat hem rechtens toekomt, maar neemt altijd weer, wat hij maar krijgen kan. En ik? Ik ben misschien wel een vlo. Want ik spring naar alle kanten om de gunst van mijn meerderen te verwerven, nu mij voedende met de welwillendheid van deze, dan weer betrouwende op de vriendschap van gene, macht ontlenende aan een ieder die maar macht heeft." Toch is het goed, dat deze spiegel die waarheid spreekt verdwenen is. Laat haar rusten op het bed van de oceaan tot de laatste dag der aarde. Want, indien zij de mensen ter beschikking zou staan en de mensen hun innerlijke waarheid toont, zou de wereld geheel ontwricht worden. Er zouden geen regeerders meer over blijven.

De symboliek van dit kleine verhaal maakt u misschien wel iets duidelijk omtrent de wereld, waarin u leeft. Zij bestaat alleen krachtens haar begoochelingen. Op het ogenblik dat de waarheid getoond zou worden aan allen, zou zij niet meer kunnen bestaan, zoals zij thans is. Daarom is de vraag steeds weer: zijn wij nu wijs of dwaas, wanneer wij de begoocheling als waarheid beschouwen en ten hoogste soms van de waarheid durven dromen.

Misschien is er een verhaal dat ook deze vraag kan illustreren. Het verhaal van

DE MAN DIE EEN PALEIS MOEST BOUWEN

Deze man was een groot kunstenaar. Zo bouwde hij op last van zijn vorst een paleis van wonderschone vormen. Het spiegelde zich in de vijvers van de tuin en was schoon als de Taj Mahal bij maanlicht. Reeds rankten de slanke torens naar de hemel, maar men had hem op grond van zijn ontwerp slechts een afgemeten aantal stenen gegeven, want deze stenen moesten van verre worden aangevoerd. Toen men nu de laatste en grootste zaal begon, ontdekte men een steen van onregelmatige vormen, die wel nergens scheen te passen. De bouwer wilde haar verpletteren en verwerpen. Slechts ten koste van veel overredingskunst en wijzende op de mogelijke toorn van de vorst wist zijn voorman hem te bewegen de steen nog enige tijd te bewaren. Toen echter de grote koepel, die de grote zaal overwelfde, bijna voltooid was, bleek dat juist deze steen door haar wonderlijke vorm de passende sluitsteen was, waarop de spanning van het gehele gewelf veilig kon rusten. Toen prees de bouwer zich gelukkig niets verworpen te hebben. Hij begreep nu, dat, al mogen de uiterlijke vormen ons soms misleiden, alles zijn functie heeft en zijn doel.

Zoals de vorst niets nutteloos had gezonden, zo heeft de Schepper niets nutteloos geschapen. Weet u, wij allen tezamen bouwen eigenlijk ook aan een paleis. Wij zijn de stenen. De vormen van sommigen lijken ons ongetwijfeld, op zijn minst, enigszins eigenaardig. Wanneer je er trouwens op let, hoe de mensen zich soms gedragen, dan moeten er ook wel heel eigenaardige stenen bij zitten. Maar kunnen wij bepalen, welke functie elke steen zal hebben? Kunnen wij bepalen, waar een steen des levens geplaatst zal worden in de volmaaktheid van de kosmos? Kunnen wij bepalen, wat binnen het Goddelijke scheppingsplan het doel is van een leven? Dat kunnen wij niet. Wij kunnen er slechts voor trachten te zorgen, dat wij zelf zo goed mogelijk aan ons doel beantwoorden, dat wij onze eigen plaats in het leven zo goed mogelijk innemen. Wat ons nu nog een monsterlijke duivel lijkt, blijkt misschien zo dadelijk een siersteen te zijn, die water zal moeten afvoeren uit de goten, een gargouille, die de schoonheid der slanke lijnen onderstreept en de betekenis van het geheel nog versterkt. Deze goedkope steen met zijn onregelmatige vormen en zijn vreemde flonkering is misschien wel het kernstuk van een mozaïek, waarin de schoonheid van de Schepping wordt getoond, een edelsteen die zo dadelijk, juist geslepen, de werking van het scheppende licht weer zal geven. Hoe vaak is niet een door ons verworpen steen later een bron van licht gebleken? Wie zal zeggen wat anderen zijn en wat het doel van hun leven is?

Wij moeten wel trachten te begrijpen en te weten wat wijzelf zijn. Niet moeten wij zeggen dat onze vorm veranderd moet worden, dat wij anders moeten zijn. Wij moeten echter trachten, dat, wat wij zijn, ook volmaakt te zijn. Zo slechts zijn wij werkelijk onszelf en beantwoorden wij aan de kracht, die bij het begin van de Schepping in ons werd gelegd. Zo slechts bereiken wij de werkelijke vervolmaking. Ons doel is niet tot heersers van de kosmos te worden, wij moeten slechts inpassen als volmaakte delen in het bouwwerk van de volmaaktheid.

Met deze twee kleine verhalen heb ik getracht u iets te tonen van onze wijze van denken. U iets te tonen van de werkelijke zin van de esoterie. Volgens mij betekent deze voor alles: zorg je eigen plaats te weten. In de tweede plaats: leer één te zijn met het bewustzijn van de Schepping, opdat je zo vervullen mag het doel waarvoor je geschapen bent.

Met deze, misschien niet al te belangrijke aanvulling, ga ik nu het woord geven aan de laatste spreker, die de bijeenkomst voor u zal sluiten.

Vrienden, ik wens u nog een genoeglijk samenzijn en een goedenavond.

HET SCHONE WOORD

DE WATERVAL

Het is een geruis en de regenboog staat
in de damp, die van de waterval slaat,
je vraagt je af: hoe komt dit geweld,
hoe machtig is het water,
hoe groot is de kracht,

die hier de stenen breekt.

Maar... spreekt de werkelijkheid?
Het is niet het water, maar 't land,
waarin de kracht hier schuilt.
De hoogte van de rots,
waarvan het water valt
bepaalt de kracht der waterval.

Wie is het nog, die zeggen zal,
dat kracht in water schuilt
niet eerst aan het water ook gegeven.

Zo is als de waterval
het leven, waarin wij voortbestaan,
te denken, dat wij krachten zijn,
dat is - helaas - maar waan.

De plaats, van waar wij in het leven gaan,
tot het doel, waar wij eens belanden,
dat is de kracht, die ons beheerst.
Het geruis van het leven zegt niet veel.
een spel van licht in nevelschijn
verdwijnt zo snel,
het is als de wijn des levens,
die vervliegt.

Maar dat, waaruit de waterval geboren is,
de grond, waarop zij eindelijk roert,
is een waarheid,
die niet liegt,
maar werkelijk kan zijn.

Een waterval, beeld van het bestaan.
geruis van onze waterval,
luidruchtige waan, waarin soms
edelste gedachten
in beste krachten ondergaan.

(verkort)